

OŚLNAĆ (19) *vb pf*

oślnać (14), **oślnać** (5), [**oślnać**]; oślnać *PatKaz II*, *PatKaz III* (2), *FalZioł* (3), *KromRozm III*, *BielKron* (4), *OrzQuin*, *RejPos*, *WujNT*; oślnać *BielŻyw*, *Leop*, *GórnDworz* (2), *LatHar*.

-łl- (10), -śl- (1), -fzl- (3); -łsn- (2), -łln- (3).

o jasne.

inf oślnać (1). ◇ *fut* 2 sg oślniesz (2). ◇ 3 sg oślnie (4). ◇ [3 pl oślną.] ◇ *praet* 1 sg m -m oślnął (1). ◇ [2 sg m oślnąłeś.] ◇ 3 sg m oślnął (9). ◇ *con* 3 sg f by oślnęła (1). ◇ *part praet act* oślnąwszy (1).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI* (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

Stracić wzrok, zaniewidzieć; obscurari Vulg; effodere oculos splendore aereo a. aciem luminis solis radiis Cn (19) : fymeon chneth oślznął y nycz nyeuydział *PatKaz II* 61; anyol yemu [studentowi] pouyedzał yfz pany nałfa marya tey godziny tobye fyą ukaze ale uyecz yfch dla yey czudnołczyzy a yałnołcy oślznyełz *PatKaz III* 123; Niewiałty ktore chczą mieć czarne brwi/ ładłem ie pomazuią/ ale oczu od niego trzeba ftrzedz by nie oślnęła *FalZioł IV* 12d; Každy rodzaj gołębiow iaycza ciężko z nofi/ tak yż dziewięć kroć oślnie *FalZioł IV* 21a; Corez ieft druga riba morzka/ iako piłze Eufulap. iże gdy defzcz idzie/ tedy fie fkrije w iame swoię, dla tego gdy na nie defzcz idzie/ tedy oślnie y potym zdechnie. *FalZioł IV* 32c; *BielŻyw* 112; *KromRozm III* H6; Ramię iego fuchothámi vfchnie/ á oko iego práwe zácmiwłfy fie oślnie. *Leop Zach* 11/17; *BielKron* 169v, 326; *GórnDworz* T2v [2 r.]; á káždy zámilknać á oślnać mułi/ ktokolwiek fie będye chciał fprzećiwić tey fwiętey mocy á zacnołci Bołkiey iego. *RejPos* 285v; Ná słowo Páwłowe oślnął. *WujNT Act* 13 arg; [Iáko kiedy kto długo w ciemnicy siedzi/ nie może fłońcá dobrze widzieć: á pod czás też y drugi oślnie *ŁaszczOkulary*]?(2).

oślnać od czego (1): ziecháli fie w Śląłku/ tám go [Bolesława] Chábry dał poimác/ á želázo rozpaláiąc przed oczy mu przytykano/ á od tego oślnął *BielKron* 323v; [rozłóž tego ciáłtá po domu/ oślną myłzy od tego *SienHerb* 580].

Zwrot: »oślnać na oko (oczy)« [szyk zmienny] (2): Gdy fyą panna vkazala yemu [studentowi] oślznąwłszy nayedno oko drugym patrząc profzył yfzby fyą mu ukazala nyezaloualby y drugye oko ftracycz. *PatKaz III* 123; *BielKron* 344; [zárázem nań przyfzłá nagła flepota/ ifz ná oczy oślnął *StryjKron* 139].

W przén (2) : z prawdy w fáłfz/ z wiáry w niewiáre wpádniełz/ y w niéy z nogámi y z głowá wlyzłtek vtóniełz/ ftráciłz Bogá/ oślniełz *OrzQuin* L3v; Kto fzypra w máiefthacie/ oślnie [opprimentur a gloria *Vulg Prov* 25/27; będzie zátłumion od chwały *Leop*, *WujBib*]. *LatHar* 372 marg; [Sćifkałeś fwe poddáne [...] iák Tyrráneś ie dręczył/ Ołfnałes w fzkarałołci *NeothAcros* B2; Ale ty przedfię rad nie rad mułifz ná słowá Apołtolłkie pátrzyć/ áž dokońcá oślniełz. *ŁaszczRecepta* 102].

Synonimy: oślepić, oślepnąć.

Formacje współrdzenne cf **ŁSNAĆ**.

Cf **OŚLEPNAĆ**, **OŚLNIENIE**